

cizmusnak is minősítették publikációját. A rendszer helyessége 1875-ben bizonyosodott be, amikor felfedezték a Mengyelejev által ekaaluminiumnak nevezett anyagot, a galliumot, amely fizikai tulajdonságaival pontosan beleillett az üresen hagyott helyre, majd néhány év múlva a germániumot és szkandiumot is felfedezték.

Mengyelejev hirtelen a világ legismertebb és legelismertebb vegyésze lett. Hazájában kivételezett helyzetet élvezett. Ezt igazolja, hogy amikor 1876-ban elvált feleségétől és egy fiatal egyetemista lányt vett el, az ortodox doktrína szerint a bigámia bűnébe esett, de ügyét nem bolygatták. Léghajóval is kísérletezett, 1887-ben teljesen egyedül emelkedett a magasba, hogy lefényképezzen egy napfogyatkozást, s bár a jármű kezeléséről semmit sem tudott, biztonságban ért földet.

Liberalis nézetei, a diákság elnyomását bíráló nyilatkozatai miatt többször került összeütközésbe a cári rendszerrel. 1880-ban nem választották meg az akadémia rendes tagjává, 1890-ben a diákság egy petíciójának támogatása miatt nyugdíjazták, s többé nem kapott tudományos beosztást. Mengyelejev az egyszerű emberekkel rokonszenvezett, még világhírű tudósként is a vonat harmadik osztályán utazott, hogy társaságukban lehessen. Lángelkű hazafi is volt, így a rendszerrel szemben táplált fenntartásai ellenére az orosz-japán háború 1904-es kitörése után támogatta a háborús erőfeszítéseket. 1906-ban Nobel-díjra kapott javaslatot, de nem ő, hanem Henri Moissan kapta meg a díjat.

Mengyelejev 73 éves korában, 1907. február 2-án halt meg Szentpéterváron. Tiszteletére nevezték el a periódusos rendszer 1955-ben felfedezett, 101-es rendszámú elemét.

Forrásanyag: http://hu.wikipedia.org/wiki/Dmitrij_Ivanovics_Mengyelejev

Személyes adataink védelme

Az európai parlamenti képviselők jelenleg tárgyalják, hogy miként javítsanak az adatvédelmi szabályokon, és a Parlament gondozásában jelent meg a *10 tipp személyes adataink védelméhez az interneten* című kiadvány, amely adatbiztonsági szempontokat figyelembe véve fogalmaz meg – igen érdekes formában – javaslatokat adataink védelmében.

Erre azért van szükség, mert könnyen visszaélhetnek személyes adatainkkal az interneten, az okostelefonok és a közösségi média korában minden eddignél könnyebben lehet felkutatni személyes adatokat, aminek akár kellemetlen, váratlan következményei is lehetnek. Előfordulhat, hogy valakinek azért utasítják el a hitelkérelmet, mert nem a megfelelő környéken él. Egy buli során készült, és az internetre felrakott képek is sokáig kísérhetnek. De nem árt arról sem megfontolkozni, hogy különböző „ingyenes” honlapok esetenként felhasználják és értékesítik adatainkat.

Az EU jelenleg dolgozik az uniós adatvédelmi szabályok felülvizsgálatán, hogy könnyebben kivédhetők legyenek az ehhez hasonló helyzetek.

A jelenlegi szabályozás 1995-re nyúlik vissza, azóta viszont óriásit fejlődött a technika, a változásokat viszont eddig nem követték az adatvédelmi szabályok.

Az Európai Bizottság 2012-ben javasolt egy új rendeletet, amely egységesítené az online adatgyűjtésre vonatkozó szabályokat és pontosan meghatározná az adatfeldolgozás feltételeit is. Egy másik irányelv a bűnüldözés során felmerülő adatkezelési kérdéseket kezelné.

A javaslatok most az Európai Parlament asztalán hevernek. A tervek szerint az új szabályokat még a 2014 tavaszán esedékes európai választások előtt elfogadják.

Összeállításunkban röviden bemutatjuk a készülő szabályozás legfontosabb pontjait és az EP álláspontját. A témával kapcsolatos véleményünket a Twitteren is elmondhatjuk az #EUdataP hashtag használatával.

Az alábbiakban ismertetjük az Európai Parlament által megfogalmazott 10 tippet, majd bemutatjuk, hogy miről is folyik a vita a Parlamentben.

1. Kérdezzék, nem mondjuk el.

Csak azért, mert kérdezik, nem kell elmondanunk. Ha csak egy e-mail postafiókot hozunk létre, nem kell teljes körű profillal rendelkezünk. Ha közösségi hálózathoz csatlakozunk, minimálisra korlátozhatjuk a megadott személyes információt. Bármikor ki lehet tálni egy e-mail címet, ha nem kívánunk választ kapni.

2. A sütitket legjobb megenni.

Gondoskodjunk róla, hogy csak a felkeresett weboldalak gyűjthessenek információkat sütik formájában: böngészőnket állítsuk be úgy, hogy elutasítsa harmadik felek sütijeit. Így csökkentjük annak az esélyét, hogy az információkat gátástalan adatgyűjtők lohassák el például úgy, hogy hamis hirdetéseket helyeznek el az általunk felkeresett weboldalakon.

3. Jelszavak, nem útlevelek.

Gondoskodjunk róla, hogy jelszavaink biztonságosan megvédjék adatainkat, és ne „útlevelet” jelentsenek személyes adatainkhoz. Ne ugyanazt a jelszót használjuk mindenhol, az egyik oldalon használt felhasználói nevet ne alkalmazzuk jelszóként egy másik oldalon, mert a hackerek kereszthivatkozásokat használhatnak. Használjunk számokat és betűket, néhány nagybetű is, olyan kombinációkban, amelyek nem szótári szavak.

4. Odaadjuk másoknak, hogy eladják.

Keresgéljünk egy kicsit, és nézzük meg mások profilját – amit el tudunk olvasni róluk, ugyanazt látják mások is rólunk. A képek közzététele is bajt okozhat. Ha egyszer feltesszük az internetre személyes fényképeinket, alig-alig tudjuk ellenőrizni, hogyan használják fel őket. Még mindig meg akarjuk adni ezeket a részleteket?

5. Személyes adatainkat tartsuk lakat alatt!

A közösségi hálók oldalai aranybányát jelentenek az adatgyűjtők számára, ezért neheztünk meg a dolgukat azzal, hogy profilunkat a legszigorúbb adatvédelmi beállításokkal védjük. Egy heves vita során akár több is kiszaladhat a számon, ezért ügyeljünk arra, hogy személyes adatokat ne osszunk meg az interneten.

6. Zárjuk be az egyik ajtót, mielőtt kinyitjuk a következőt!

Ha bejelentkezve maradunk egy közösségi hálón vagy online bankszámlánkon, az olyan, mintha nyitva hagynánk az autónkat: tárva-nyitva áll a hackerek számára, akik behatolhatnak. Kerüljük el a kockázatot, és továbbklikkelés előtt jelentkezzünk ki.

7. Utazzék-e potyautas a hálózatunkon?

Ha vezeték nélküli hálózatot használunk, gondoskodjunk róla, hogy utunk során ne kísérenek el potyautasok. Biztosítsuk hálózatunkat erős jelszóval, és amennyiben lehetséges, használjuk az erősebb WPA kódolást.

8. A biztonság kétirányú utca.

Biztonságban tartjuk számítógépünket, figyelünk online adatainkra, de mi a helyzet azokkal, akik a rólunk szóló információkat tárolják? Választhattuk akár a legmagasabb szintű biztonsági beállításokat, ha egy oldal nem kezeli biztonságosan információinkat, tovább-

ra is kiszolgáltattottak vagyunk. Mennyire megbízhatók az oldalak tulajdonosai és biztonsági rendszereik?

9. A károk korlátozása.

Fontoljuk meg olyan fizetési mód alkalmazását, amelyet csak online vásárlásokra használunk. Állítsunk be alacsony hitelkeretet, hogy ha valaki megszerzi kártyánk adatait, csak kisebb kárt tudjon okozni.

10. A nagybetű adta, a kisbetű ehette.

Az online világban – csakúgy, mint mindenütt máshol – nézzük meg alaposan, hogy mire iratkozunk fel. Egyes szerződések például automatikusan megújulnak, és bizonyos időben fel kell mondanunk őket, ha nem akarjuk, hogy hitelkártyánkat megterheljék.

A személyes adatok védelme az Európai Parlamentben is rendszeresen napirendre kerül, legyen szó a nemzetközi pénzforgalomban használt banki adatokról vagy utas-adatokról. Az európaiak 74%-a szerint a személyes adatok megosztása az interneten egyre inkább mindennapjaink része.

A Parlamentben folyó vita egyik pontja a *személyes adatok törléséhez való jog*.

Az uniós polgárok 75%-a szerint lehetőséget kell adni arra, hogy egy honlapról bármikor törölhessék személyes adataikat.

Az Európai Bizottság azt szeretné, ha a jövőben lehetőség lenne arra, hogy amennyiben valaki szeretné, töröltesse személyes adatait az internetről. Ezzel lehetne kivédeni, hogy azokhoz bárki hozzáférjen. Néhány EP-képviselő szerint viszont ez az elképzelés megvalósíthatatlan.

Az új szabályokkal kérhetnénk személyes adataink törlését, azonban a vita során megfogalmazódott, hogy milyen messzire mehet ez el? Mi a helyzet például a véleménynyilvánítás szabadságával?

A vita második pontját egy szóban így lehetne megfogalmazni: *profilalkotás*.

Valaki felhasználja személyes adatainkat arra, hogy elemezze magatartásunkat (vásárlási szokások, munkavállalás, gazdasági döntések, egészség stb.). Hogyan kellene ezt szabályozni?

A *kifejezett hozzájárulás* azt jelenti, hogy adatainkat csak kifejezett hozzájárulásunkkal lehessen felhasználni.

A tervek szerint a vállalatok csak azt követően dolgozhatnak fel a személyes adatokat, ha abba az érintett személy beleegyezett. Az engedélyt bármikor vissza lehetne vonni.

Bonyolult fejezet az *adatokhoz való hozzáférés és bordonozhatóság* is. Az új szabályok feljogosítanának bennünket arra, hogy hozzáférjünk saját online tárolású adatainkhoz, és átvigyük azokat másik szolgáltatóhoz. A vita tárgyát az képezi, hogy milyen korlátozásokra van e téren szükség?

Végül, mind minden jó törvény esetében, amely nemcsak korlátozásokat tartalmaz, hanem szankciókat is kilátásba helyez, a jogszabály bevezeti a szabályok megszegésének büntetését is. Annak érdekében, hogy a szolgáltatók betartsák a szabályokat, a szabályszegekre szankciókat kell kiszabni. Kérdés viszont, mennyire legyenek szigorúak ezek a szankciók? Természetesen elsősorban a létező szabályokat kellene szigorúbban betartatni.

A parlamenti képviselők szeretnék olyan egyszerű ikonokat bevezetni, amelyek vizuálisan, és könnyen érthetően elmagyarázzák, hogy mire is terjednek ki egy-egy vállalat adatvédelmi szabályai.

Az új uniós szintű jogszabályt várhatóan az idén fogadják el, és minden uniós tagállamban alkalmazni kell majd.

Kovács Lehel István